

P ř e d m l u v a

Vydání druhého svazku sborníčku Cramârs je potěšitelným ze dvou důvodů – jednak obecně každé pokračování započatého díla přináší pocit uspokojení a jednak v tomto konkrétním případě se zdá být potvrzením, že historické vazby mezi střední Evropou a Furlanskem poskytují - a doufejme i budou poskytovat – bohatou látku ke zkoumání.

Velmi ilustrativně jsou tyto vzájemné kontakty lidí z obou stran Alp a jejich „propletené“ životní osudy doloženy v příspěvcích moravských badatelek Dr. E. Nováčkové a Dr. J. Čoupkové, které s velkým badatelským nasazením doslova vytěžily všechny dostupné pramenné zmínky o Italech a Rétorománech z archivů, s nimiž spojily své životní osudy, totiž Státního okresního archiv v Třebíči a Státního okresního archivu v Uherském Hradišti (dnes jsou oba tyto archivy organizačními složkami Moravského zemského archivu v Brně).

Zvláště zajímavé bylo zjištění, že mezi Vlchy, usadivšími se po kratší či delší čas v moravských lokalitách, byli prokazatelně i švýcarští Rétorománi zvaní Romanši. Mezi Rétoromány existuje silný pocit sounáležitosti: bez nadsázky lze říci, že je to vztah, jenž je nejpřiléhavěji možno označit jako příbuzenský – a rétorománské jazyky skutečně Romanše i Furlany označují jako „bratry“.

Na tomto místě je třeba vyslovit zvláštní poděkování Dr. Silviu Margadantovi, řediteli Státního archivu v Graubündenu; bez jeho pomoci bychom se stěží v místních i osobních jménech z předmětné oblasti zorientovali.

Velký dík – a zároveň omluva za to, že jeho příspěvek nemohl být zveřejněn již v I. svazku sborníku Cramârs – patří rovněž Dr. Darovcovi, historikovi z koperské pobočky Slovinské akademie věd. Před lety jsme totiž neměli bohužel pro jeho studii k dispozici kvalifikovaného překladatele. Ačkoli tedy jeho příspěvek publikujeme s jistým opožděním a ačkoli v něm zpracovávaná problematika je zdánlivě pro české poměry odtažitá, jsme přesvědčeni, že Darovcův zasvěcený rozbor národnostních a demografických poměrů na Istrii jako jednoho z dalších cílů furlanských vystěhovalců, bude přinejmenším ve zdejších prostředí podnětným ke komparatistice. Přináší totiž bohatý, dotud české historické obci neznámý, soubor informací *sui generis*.

Jelikož účelem předkládaného sborníku Cramârs je právě zpřístupnit zájemcům na české straně jinak těžko dostupné informace, bylo po vyčerpání nákladu jeho I. svazku rozhodnuto zveřejnit ho v elektronické podobě, a to na stránkách Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v rámci tématu „Svatobor: Seznámení s Furlany a s Furlanskem“ (viz ediční poznámky a předmluva 1. svazku) – <http://urs.ff.cuni.cz/svatobor>, na

němž je zveřejněn i II. svazek sborníku.

Závěrem bych rád ještě vyslovil poděkování za všestrannou podporu tohoto projektu Dr. Ludmile Sulitkové, CSc. z Archivu Akademie věd ČR a Dr. Zdeňkovi Hojdovi, CSc. z Katedry pomocných věd historických a archivního studia FF UK a připojil jednu osobní poznámku.

Jako rodilý Furlan, který se postupně etabloval v českém prostředí, jsem v době vydání I. svazku sborníku použil neadekvátní výraz (Furlánec) pro označení svých krajanů, včetně názvů od něj odvozených (Furlánsko, furlánština). Uvědomuji si, že *littera scripta manet*, jako filolog však v budoucnu doporučuji přidržovat se terminologicky tvarů „Furlan, Furlansko“, respektive „furlanština, furlanský“, které jednak lépe odpovídají jazykovým podobám tradičních názvů na obou stranách a jednak lépe navozují skutečnost, že Furlansko je od 6. století i slovanskou zemí. Pro dnešní administrativní útvar, který zahrnuje skoro celý historický kraj, doporučuji pak užívat označení Furlansko a Julské Benátsko.

G i o r g i o C a d o r i n i